

UDC 7.012/745.51[684.4]:502.17 (477)

ECOLOGICAL COMPATIBILITY AS A TREND IN THE DEVELOPMENT OF PRODUCT AND FURNITURE DESIGN IN UKRAINE (ON THE CASE OF THE «ARCHITECTURAL STUDIO OF SERGEI MAKHNO»)**Titenkov Yehor** – Lecturer of the Art Wood Department, The Lviv National Academy of Arts, Lviv

The proposed article aims to outline the specifics of the influence of environmental trends on the design of contemporary furniture, to consider the work of Sergey Makhno Architects in the context of the development of furniture enterprises and design studios in Ukraine, to analyze the creative component of the studio's object design and to outline the eco-focus.

Research methodology. The sources for this article are scientific publications by well-known researchers who specialize in Ukrainian design, as well as some analytical and journalistic materials. The descriptive method, analysis and synthesis were used.

Results. It was found that product design now has not only a utilitarian purpose, but are symbolic and emotional component of symbolic forms belonging a particular to the social and cultural sphere. The development of ecological trends in Ukraine is not very dynamic, but is actively used and well represented by the activities of individual enterprises, in particular, by studio «Sergey Makhno Architects»). After analyzing the activity of this studio, it was established that the direction of subject eco-design is one of the important components of their work. The studio's products feature a special style, in which the ecological concepts and ethnic motifs of traditional folk culture are harmoniously combined. This fact gives some basis to talk about the possibility of formation of a certain national eco-style model in the future. In addition, it is generalized that a wide range of ecological trends in product and furniture design in particular, as well as the emergence in the Ukrainian market of highly professional design studios engaged exclusively in eco-furniture, show that these issues are relevant at the present stage.

Novelty. The studies of the ecological factors in the furniture and product design is very important in the context of the theory of modern decorative art and design in Ukraine. This particular aspect has not been studied in a professional and comprehensive way.

The practical significance. The materials of this article can be used for further research on this topic and have practical value for the development and improvement of educational programs and special courses for students.

Key words: ecodesign, trends, furniture, product design, eco-technologies, form-making, Ukrainian design, Sergey Makhno Studio.

Надійшла до редакції 22.05.2024 р.

УДК 7.05:687.01 (043.5)

ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ МІЛІТАРІ В СУЧАСНІЙ FASHION-ІНДУСТРІЇ**Шемчук Анатолій Євгенович** – аспірант,

Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ,

<https://orcid.org/0009-0007-0418-6462>DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.823>

anatoly_sh@icloud.com

Досліджено особливості стилю мілітарі в дизайні одягу та простежено історію становлення кольору хакі та камуфляжного принту, як двох найбільш характерних стилістичних рис мілітарі. Охарактеризовано основні напрями стилю мілітарі (High-military, Casual-military та формалістичне мілітарі) та розглянуто світовий досвід використання військової форми у моделюванні одягу на початку XXI ст. Проаналізовано рецепцію військового одягу у творчості дизайнерів провідних брендів fashion-індустрії (Versace, Valentino, Dolce & Gabbana, Prada, Salvatore Ferragamo, Ralph Lauren та ін.). Констатовано, що на сучасному етапі стиль мілітарі, відомий своєю практичністю та функціональністю, є одним із основних модних трендів, а його подальший розвиток пов'язаний з творчим переосмислення елементів провідними дизайнерами fashion-індустрії, посиленням метафоричних аспектів, а також з впливом тенденції цифровізації.

Ключові слова: стиль мілітарі, fashion-індустрія, бренд, сучасна мода, камуфляж, хакі, дизайн одягу.

Актуальність дослідження. У сучасній індустрії моди представлено багато стилів одягу, що відповідають запитам сучасної людини вдягатися відповідно до її внутрішнього стану. Кожен стиль одягу має власну історію виникнення та еволюції в контексті історичних, культурних, соціально-політичних та економічних умов розвитку суспільства. Одним із популярних на сучасному етапі є стиль мілітарі, що виник у роки Першої світової війни в результаті наявності величезної кількості військової форми та браку тканин для щоденного цивільного одягу. Популярність численних предметів одягу, джерелами яких є різноманітна військова форма, а також характерні візерунки і кольори, що активно використовуються дизайнерами XX – перших двох десятиліть XXI ст. у процесі створення нових колекцій, є свідченням того, що воєнна мода здійснює вагомий вплив на модні тенденції як в минулому, так і на сучасному етапі. Сучасне прогнозування моди також свідчить про перспективи в галузі розробки дизайну одягу в стилістиці мілітарі. Це актуалізує дослідження особливостей стилю мілітарі в сучасній fashion-індустрії.

Останні дослідження та публікації. Праці, в яких дослідники аналізують різноманітні аспекти стилю мілітарі в українському науковому просторі починають з'являтися в перші десятиліття ХХІ ст., що зумовлено активізацією їх практичної репрезентації в колекціях світової та вітчизняної fashion-індустрії. Різноманітним аспектам означеної проблематики присвячено наукові статті О. Верещагіна (функціональні можливості та виховний потенціал стилю мілітарі в стратегіях і практиках самореалізації сучасних українців) [2], Н. Грибовської (стиль мілітарі в жіночому одязі) [4], М. Винничук, Т. Луцкк, М. Лазорчук та О. Піддубної (аналіз художньо-проектних характеристик моделей колекції жіночого одягу в стилі «мілітарі» із застосуванням плоского виду оздоблення) [3], Р. Михайлова та М. Коропенко (аналіз дизайну, напрямів, технічних розробок, стилістики авторських колекцій модного одягу сезонів моди осінь-зима 2022-2023 напрямку «мілітарі») [7] та ін.

Історіографічний аналіз представлених у вітчизняному науковому вимірі досліджень та публікацій дозволяє констатувати наявність стійкого наукового інтересу до різноманітних аспектів проблематики стилю мілітарі в сучасній модній індустрії. Водночас наголошуючи на важливості проведених українськими вченими розвідок та вагомості їх результатів, можна стверджувати, що означена проблематика потребує подальшого наукового дослідження.

Мета дослідження – виявити особливості стилю мілітарі в сучасній fashion-індустрії.

Методи дослідження. Застосовано методи історичного аналізу, синтезу, типологічний метод, метод порівняння та узагальнення.

Виклад матеріалу дослідження. У широкому розумінні мода визначається як «культурна конструкція втіленої ідентичності» [12, 13], що охоплює всі форми моди, включаючи вуличні стилі, а також так звану високу моду, створену дизайнерами та кутюр'є. Найчастіше моду визначають як панівний стиль одягу чи поведінки в будь-який момент часу, з сильним натяком на те, що мода характеризується змінами [12, 13].

Стиль і мода – явища, які взаємодіють. Мода впливає на процес створення, розповсюдження та засвоєння стилю, і саме в моді чітко проявляються стильові ознаки. Однак на відміну від моди, що динамічно змінюється через постійну появу нових тенденцій кожного сезону, на стиль впливають набагато більш стійкі фактори. У моді ХХ – початку ХХІ ст. сформувалося і утвердилося багато стилів. Одним із основних стилів в одязі, що останні п'ять десятиліть переживає швидший розвиток, користуючись масштабною популярністю, є стиль мілітарі. Сучасний урбаністичний простір сповнений молоддю, яка носить штани карго, бомбери, парки з капюшоном, куртки сафарі або матроські штани. На подіумах можна побачити вечірні шифонові сукні з камуфляжним принтом, атласні жакети з кількома кишеньками, шуби на гудзиках, армійські військові пальто з позолоченими гудзиками, інкрустованими ініціалами дизайнерів і модних брендів. Авторські інтерпретації воєнного одягу провідними дизайнерами засвідчують, що модні імпрровізації військової форми перемогли оригінальний прототип.

Стиль мілітарі пронизує цивільну моду протягом десятиліть, і походження основних елементів гардероба, починаючи від бушлата і закінчуючи білою футболкою, можна простежити до військового одягу [8; 90].

Стиль мілітарі натхненний військовою уніформою, яка безпосередньо вплинула на цивільний одяг під час і після Другої світової війни. Військовий одяг поступово, але назавжди займає місце в повсякденному гардеробі. Асортименти, їх частини або елементи переходять у цивільний повсякденний одяг. Індустрія моди майстерно переносить функціональні якості та комфорт, технології та створення нових більш стійких тканин і зниження матеріаломісткості з виробництва військового одягу на цивільний. Кравецькі підприємства підвищують якість і швидкість виготовлення готового одягу при низькій вартості. Одяг забезпечує захист, має багато деталей і елементів для комфорту. Піджаки та пальто у стилі мілітарі строгого крою і найчастіше мають еполети, жорсткі коміри, латунні гудзики та пояси. Військовий і цивільний одяг протягом багатьох років постійно впливали один на одного, обмінюючись одягом, елементами та деталями, практичністю та ідеалізованою довершеністю. Раннє задокументоване підтвердження цього – штани, які носили Наполеон та його армія після Французької революції. Запозичені з одягу повстанців, вони стали зразком практичного та зручного одягу [11; 74].

На основі дослідження теоретико-практичного дискурсу стилю мілітарі можна узагальнити його основні ознаки в дизайні одягу:

- специфічна кольорова палітра: хакі, зелений, сірий, коричневий, пісочний;
- камуфляжний принт: матеріал із нанесеним малюнком використовується для будь-яких предметів одягу, взуття та аксесуарів;
- специфічні предмети декору: стилізовані еполети, аксельбанти, погони, емблеми, значки, ордени, нашивки та ін.;

- велика кількість гудзиків (відповідно до дизайнерського задуму, вони можуть бути максимально наближеними до гудзиків із військової форми певних родів військ різних країн);
- акцент на кишенях – їх кількості, місткості та функціональності;
- прямий силует із коміром-стійкою, відповідно, відсутність складок, воланів, приталених силуетів та ін.;
- авторські варіації на тему військових головних уборів (кашкети, кепки), з декоруванням різноманітними нашивками, принтами і відзнаками;
- взуття максимально стилізоване під армійське (товсті підошви, плоский хід, грубі силуети) характерно як для чоловічих, так і для жіночих колекцій.

Колір хакі (англ. Khaki, від перського слова *کاخ* [xɒ:k] «хак» – «грунт») запозичений з одягу індійців, які фарбують текстиль природними пігментами [10]. У традиційному розумінні хакі – це світлий відтінок засмаги. Оригінальний колір дещо сіруватий, ідеально поєднується з курною місцевістю. Згодом хакі закріпився як основний елемент військової форми, хоча колір відійшов від первісного відтінку. Так, наприкінці XIX ст. британські колоніальні війська, що базувалися в Індії, були вдягнуті у форму кольору хакі – першими в 1846 р. стали допоміжні підрозділи – Корпус провідників, сформовані з місцевих жителів (індійські рядові носили лише легкий бавовняний одяг, який вимазували землею і чаєм, зоб'єдналися з навколишнім середовищем. Варто зазначити, що перехід на нову форму, що відбувався понад 50 років і остаточно завершився у 1899 р., був зумовлений непрактичністю чинної – навіть після 70-ти років окупації Індії британські війська були вдягнуті у вовняну червону уніформу, що була важкою, впадала в очі з великої відстані, а головне непридатною для клімату, хоча червоні мундири символізували очевидні переваги англійців над місцевими жителями. Звичайно, на сучасному етапі популярність кольору та одягу виходить далеко за межі військових кіл, і одяг кольору хакі є визнаним предметом моди як для чоловіків, так і для жінок. Станом на початок третього десятиліття основним сенсовим акцентом одягу в стилі мілітарі дослідники визначають, як і раніше, колір хакі, який може бути доповнений чорним, темно-синім, бордовим кольором або ж відтінками коричневого і сірого [6; 37].

Камуфляж початково розроблено для воєнних як спосіб маскування, оскільки лише наближення кольору об'єкта маскування до забарвлення навколишнього середовища не повною мірою вирішувало завдання. У 1909 р. американським художником Е. Тайєром видано працю «Concealing coloration in animal kingdom» [13], в якій наводилися описи методів підвищення прихованості, які використовуються в живій природі. У 1939 р. французьким художником В. Барановим-Россіне запатентовано плямисту військову форму з принтом, що нині відомий як пуантилістично-динамічний камуфляж – забарвлення не лише наближувало колір об'єкта до тла місцевості, але й забезпечує розмивання контурів предметів, що забезпечувало принципово новий підхід до підвищення прихованості. Паралельно камуфляжний візерунок розроблявся німецькими (відомий так званий уламковий або барвистий камуфляж) та італійськими художниками (наприклад, M1929 Telo mimetico); американцями здебільшого використовувався камуфляж Woodland – малюнок із плямами чорного, зеленого, коричневого і темно-жовтого кольорів (під час бойових дій на території Європи) та камуфляж типу US pasafac – на тлі кольору хакі нанесені плями зеленого, світло коричневого та темно-коричневого кольорів; британці для форми окремих підрозділів використовували камуфляжний малюнок з поєднання мазків і плям зеленого, чорного, коричневого та пісочного кольорів, трохи більших за сучасний камуфляж Disruptive pattern material. В. Ареф'єв акцентує увагу на тому, що «над створенням камуфляжу працювали передові художники і дизайнери» [1; 77], а в схемах камуфляжу можна прочитати такі течії образотворчого мистецтва як кубізм, пуантилізм, авангард, імпресіонізм та поп-арт» [1; 77].

Деякі дизайнери обігрують камуфляжний принт в утрираних формах, практично парадуючи їх. Наприклад, Стівен Спроус (1953–2004 рр.) переносив експерименти Енді Уорхола з великомасштабними камуфляжними принтами кольору Pantone у власну колекцію. Варто зазначити, що в серії «Камуфляж» Е. Уорхол руйнує шаблон щодо призначення камуфляжу для маскування, перетворюючи його на щось, що іронічно впадає в око, що, власне, відповідає концепції новаторського підходу провідного представника попарту до мистецтва.

Традиційний камуфляж, зазвичай, має природні приглушені відтінки зеленого, коричневого та сірого кольорів. Проте у серії Е. Уорхола до впізнаваного камуфляжного малюнку застосовано яскраві і неприродні кольори – підриваючи загальновизнаний шаблон камуфляжу художник доводить, що мистецтво завжди визначається контекстом [9; 122]. У співпраці з Е. Уорхолом, модельєр Стівен Спроуз створює колекцію чоловічого і жіночого одягу, прикрашеного яскравим камуфляжним принтом.

Стойкість воєнних тенденцій у галузі моди є свідченням її універсальності та незмінним захватом від асоціацій з силою та дисципліною. Використання сучасними знаковими дизайнерами одягу камуфляжу суттєво різняться: деякі надають перевагу практично буквальній інтерпретації, створюючи

моделі у стилі «doomsday-prepper-style outfits» – одяг судного дня. Підхід Марін Серр до виробництва та виготовлення одягу зробив вибір військових тканин очевидним – дизайнерка перетворює камуфляжні принти на акуратно зроблений привабливий одяг. У новій колекції «Blumarine» стилістика мілітарі вирізняється прямолінійністю: дизайнер вирішує лінію одягу прямолінійно – показовим прикладом є камуфляжна куртка-парка з ременями безпеки.

Сучасні представники модної індустрії дотримуються тонкої межі у використанні військових мотивів, включно з камуфляжними принтами, а конкурентоспроможність на нових колекціях залежить від інноваційних інтерпретацій.

Такі деталі та елементи, як погони з бахромою на плечах, срібні пряжки на блискучих високих черевиках, гусарське плетіння, значки, відзнаки, металеві орли і золоті гудзики завжди присутні в модних колекціях. Усі вони, будучи визначальними елементами стилю мілітарі, позбавлені практичної функціональності. Наприклад, еполети були призначені для захисту від ударів мечем. У модних колекціях цей елемент набуває символічного значення, а іноді і ідеологічного значення, але в більшості випадків виконує лише роль декоративного елемента. Такими елементами є орел Армани, голова Медузи Версаче і дві схрещені літери Шанель.

На думку дослідників, тематичні позиції – нація, звання, стать, час і простір – втілені у військовій формі, надихають дизайнерів у аспектах кольору, стилю, матеріалу, візерунка та аксесуарів [13; 356].

Останні п'ять десятиліть військовий одяг надихає модельєрів. Остаточно сформувавшись у 1980-ті рр. у самостійний стиль завдяки діяльності дизайнерів Louis Vuitton та Christian Dior, які здійснили покази воєнізованих моделей [5; 54], мілітарі отримав динамічний розвиток у дизайнерських практиках.

Варто зазначити, що стиль мілітарі, натхненний військовою уніформою, стосується не лише естетики, а й класу. У теоретико-практичному дискурсі виділяють кілька основних напрямів стилю мілітарі: High-military (елегантні моделі, основою яких є парадна уніформа різноманітних полків та почесного караулу) та більш утилітарні Casual-military (моделі спроектовані на основі військової форми, призначеної для щоденного використання, акцент в яких зроблено на основні характеристики стилю) і формалістичне мілітарі (моделі цивільного одягу, спроектовані на основі силуетів, кольорів та принтів уніформи) [6; 37].

Так, наприклад, Ralph Lauren – один із піонерів, які зробили військову моду розкішною; вишукані дизайнерські речі і стилі мілітарі зустрічаються в колекціях Versace, Valentino, Dolce & Gabbana, Prada, Salvatore Ferragamo та ін. Основним мотивом колекції осінь-зима 2011–2012 рр. бренду «Versace» було визначено стиль мілітарі, що зумовило нову хвилю його популярності. Основою колекції стали тренчі, пальто, а також шкіряні плащі з елементами військової форми, зокрема величезними металевими гудзиками, пагонами та ін. Не менш знаковим зверненням до військової тематики стала колекція весна-літо 2016 р. – дизайнерка Донателла Версаче органічно поєднала шифонові сукні до підлоги та міні з кителями і парками оверсайз, максимально посиливши сексуальність образів в стилістиці мілітарі (жакети та жилети кольору хакі міні, з широкими ремнями, які підкреслюють талію). Колекція 2012 р. від «Salvatore Ferragamo» репрезентує мілітарі в чистому вигляді. Основний акцент дизайнером зроблено на пальто-шинелі з комірцем та пагонами з каракуля, піджаках-гімнастерках, золотій фурнітурі та шкіряних ремнях з грубої фактури. У 2015 р. креативними директорами бренду «Valentino» М. К'юрі та П. Піччолі було розроблено капсульну колекцію в стилі мілітарі, основу якої склали хіти бренду в мілітарі виконані та нові моделі, зокрема універсальний комбінезон і шкіряні рукавиці (кожна модель прикрашена серцем з кристалів). Капсульну колекцію осінь-зима 2019-2020 рр. у стилі мілітарі презентував бренд «Prada» – дизайнеркою Міуччею Прада майстерно доповнено одяг і взуття в стилі мілітарі мережевими спідницями, кардиганами, в'язаними сукнями та незвичними аксесуарами у вигляді сумочок з яскравими кольорами і кольоровим хутром.

Інтерпретація військового одягу характеризується тенденціями до консерватизму та деіндивідуалізованому зовнішньому вигляду, тоді як мода визначається провокацією та пошуком новизни. Якщо військовий одяг спирається на буквальні і конкретну інтерпретацію форми одягу, мода експлуатує її метафоричний потенціал і грає з цієї багатозначністю.

Висновки. Дослідження виявило, що серед основних трендів модного одягу провідні позиції протягом останніх десятиліть займають моделі в стилі мілітарі; основними характеристиками стилю є: специфічна колірна палітра (хакі, зелений, сірий, коричневий, пісочний), камуфляжний принт (на будь-яких предметах одягу, взуття та аксесуарах), предмети декору, натхненні військовими еполетами, аксельбантами, пагонами, емблемами, значками, орденами, нашивками, велика кількість гудзиків, акцент на кишенях (велика кількість, місткість та функціональність), прямий силует, комір-стійка, дизайнерські варіації на тему військових головних уборів (кашкети, кепки), з декоруванням, взуття максимально стилізоване під армійське; основними напрямками стилю мілітарі є елегантний High-military та більш утилітарні Casual-military і Formalistic-military. Зважаючи на популярність одягу стилю мілітарі доцільно припустити, що

подальший його розвиток буде відбуватися в напрямі авторського осмислення сучасного звучання військової тематики, посилення метафоричних аспектів, а також відповідно до тенденцій цифровізації.

Список використаної літератури

1. Ареф'єв В. Мистецтво камуфляжу та камуфляж в мистецтві. *Мистецтво і дизайн у XXI столітті: конвергенція форм і сенсів*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 8 груд., 2022 р. / МОН України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв; редкол.: Удріс Бородавко Н., Болтенков А. Київ : КНУКіМ, 2022 С. 73-78.
2. Верещагін О. Ю. Дизайн у стилі military та його вплив на самореалізацію людини. *Освітній дискурс: зб. наук. пр.* 2023. № 43 (1-3). С. 48-56.
3. Винничук М. С., Луцкер Т. В., Лазарчук М. А., Піддубна О. О. Дизайн-проекування моделей колекції жіночого одягу в стилі «мілітарі» із застосуванням плоского виду оздоблення. *Вісник Хмельницьк. нац. ун-ту*, № 1, 2019 (269). С. 70-76.
4. Грибовська Н. Стиль мілітарі в жіночому одязі. *Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо обдарованої особистості у закладах мистецької освіти*: зб. ст. VII Всеукр. наук.-практ. конф. 17-18 жовт., 2019 р.), ч. II / заг. ред. В.В. Фомін. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2019. С. 51-54.
5. Давиденко І., Кротова Т., Фарбак Д. Вплив воєнних конфліктів на чоловічу моду: V Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасного дизайну». Київ : КНУТД, 27 квіт., 2023 р. С. 52-55.
6. Засорнова І. О., Краснюк Л. В., Журавльова Х. О. Дизайн-проекування жіночого ансамблю в стилі мілітарі. *Art and Design*. 2019. № 4 (08). С. 34-45.
7. Михайлова Р., Коропенко М. Військова тематика в образах колекцій модного одягу сезону осінь-зима 2022-2023: IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасного дизайну». Київ : КНУТД, 27 квіт., 2022. С. 96-99.
8. Godbold T. Military style invades fashion. London : Phaidon Press Limited ; New York, NY : Phaidon Press Inc., 2016. 207 p.
9. Kajiya K. The Aesthetics of Camouflage: The Art of a Military Design and Its Transformation in Art. 15th International Congress of Aesthetics, edited by Kiyokazu Nishimura, Ken-ichi Iwaki, Tanehisa Otabe, Ken-ichi Sasaki, Eske Tsugami (Tokyo: Organizing Committee of the 15th International Congress of Aesthetics, 2003). P. 118-125.
10. Muzquiz A. The History of Khaki: Anything But Drab. Yeddels. 2019. URL : <https://www.yeddels.com/2019/05/history-khaki-anything-drab/> (дата звернення : 23.03.2024).
11. Šrmpf Vendramin K. Military fashion and how it influenced civilian dress in Slovenia. Uniformiranost : zbornik mednarodnega simpozija. 19-20.10. 2018. pp. 69-80. URL : <https://www.academia.edu/43137216/> =MILITARY_FASHION_AND_HOW_IT_INFLUENCED_CIVILIAN_DRESS_IN_SLOVENIA (дата звернення : 19.11.2023).
12. Steele V. Fashion. Encyclopedia of clothing and fashion / Valerie Steele, editor in chief. Charles Scribners & Sons, 2004. 684 p.
13. Thayer G. Concealing coloration in animal kingdom. The Macmillan Co., 1909. 470 p.
13. Zhang H., Wu J. Subject positions embodied in military uniform and its influences on modern fashion design. The Research Journal of the Costume Culture. 2016. Issue .24. pp. 349-357.

Reference

1. Arefiev V. The art of camouflage and camouflage in art. Mystetstvo i dyzain u XXI stolitti: konverhentsiia form i sensiv: mater. Vseukr. nauk.-prakt. konf., 8 hrudnia 2022 roku. / MON Ukrainy, Kyiv. nats. un-t k-ry i myst; redkol.: UdrisBorodavko N., Boltenkov A. Kyiv : KNUKіM, 2022 73-78.
2. Vereshchagin O. Yu. Design in military style and its influence on human self-realization. *Osvitnii dyskurs : zbirnyk naukovykh prats*. 2023. № 43 (1-3). S. 48-56.
3. Vynnychuk M. S., Lutsker T. V., Lazarchuk M. A., Pidubna O. O. Design-projection of models of the women's clothing collection in the «military» style using a flat type of decoration. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, № 1, 2019 (269). S. 70-76.
4. Hrybovska N. Military style in women's clothing. Chas mystetskoi osvity «Teoriia i metodyka vykhovannia khudozhnoobdarovanoi osobystosti u zakladykh mystetskoi osvity: zb. statei VII Vseukrainskoi nauk. - prakt. konf. 17-18 zhovtnia 2019roku), ch. II / zah. red. V.V. Fomin – Kharkiv : KhNPU imeni H. S. Skovorody, 2019. S. 51-54.
5. Davydenko I., Krotova T., Farbak D. Influence of military conflicts on men's fashion. V Mizhnarodna naukovopraktychna konferentsiia «Aktualni problemy suchasnoho dyzainu» Kyiv : KNUTD, 27 kvitnia 2023 r. S. 52-55.
6. Zasornova I. O., Krasnyuk L. V., Zhuravlyova H. O. Design-projection of a female ensemble in military style. *Art and Design*. 2019. № 4 (08). S. 34-45.
7. Mykhailova R., Koropenko M. Military themes in the images of fashion clothing collections for the fall-winter 2022-2023 season. IV Mizhnarodna naukovopraktychna konferentsiia «Aktualni problemy suchasnoho dyzainu», Kyiv : KNUTD, 27 kvitnia 2022 r. S. 96-99.
8. Godbold T. Military style invades fashion. London : Phaidon Press Limited ; New York, NY : Phaidon Press Inc., 2016. 207 p.
9. Kajiya K. The Aesthetics of Camouflage: The Art of a Military Design and Its Transformation in Art. 15th International Congress of Aesthetics, edited by Kiyokazu Nishimura, Ken-ichi Iwaki, Tanehisa Otabe, Ken-ichi Sasaki, Eske Tsugami (Tokyo: Organizing Committee of the 15th International Congress of Aesthetics, 2003), pp. 118-125.
10. Muzquiz A. The History of Khaki: Anything But Drab. Yeddels. 2019. URL : <https://www.yeddels.com/2019/05/history-khaki-anything-drab/> (дата звернення : 23.03.2024).

11. Šrmpf Vendramin K. Military fashiona and how it influenced civilian dress in Slovenia. Uniformiranost : zbornik mednarodnega simpozija. 19.-20.10. 2018. pp. 69-80. URL : https://www.academia.edu/43137216/MILITARY_FASHIONA_AND_HOW_IT_INFLUENCED_CIVILIAN_DRESS_IN_SLOVENIA (дата звернення : 19.11.2023).

12. Steele V. Fashion. Encyclopedia of clothing and fashion / Valerie Steele, editor in chief. Charles Scribners & Sons, 2004. 684 p.

13. Thayer G. Concealing coloration in animal kingdom. The Macmillan Co., 1909. 470 p.

13. Zhang H., Wu J. Subject positions embodied in military uniform and its influences on modern fashion design. The Research Journal of the Costume Culture. 2016. Issue. 24. pp. 349-357.

UDC 7.05:687.01(043.5)

CHARACTERISTICS OF THE MILITARY STYLE TODAY FASHION INDUSTRY

Shemchuk Anatoly – postgraduate, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv,

The peculiarities of the military style in clothing design were studied and the history of the formation of khaki color and camouflage print as the two most characteristic stylistic features of the military was traced. The main directions of military style (High-military, Casual-military and formalistic military) are characterized and the world experience of using military uniforms in clothing modeling at the beginning of the 21 st century is considered. The reception of military clothing in the work of designers of the leading brands of the fashion industry (Versace, Valentino, Dolce & Gabbana, Prada, Salvatore Ferragamo, Ralph Lauren, etc.) was analyzed. It was established that at the present stage, the military style, known for its practicality and functionality, is one of the main fashion trends, and its further development is connected with the creative rethinking of the main elements by the leading designers of the fashion industry, the strengthening of metaphorical aspects, as well as with the influence of the digitalization trend.

Key words: military style, fashion industry, brand, modern fashion, camouflage, khaki, clothing design.

CHARACTERISTICS OF THE MILITARY STYLE TODAY FASHION INDUSTRY

Shemchuk Anatoly – postgraduate, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv,

The purpose of the article is to reveal the features of the military style in the modern fashion industry.

Research methodology. The methods of historical analysis, synthesis, typological method, method of comparison and generalization are applied.

Scientific novelty. The peculiarities of the military style in clothing design were studied and the history of the formation of khaki color and camouflage print as the two most characteristic stylistic features of the military was traced. The main directions of military style (High-military, Casual-military and formalistic military) are characterized and the world experience of using military uniforms in clothing modeling at the beginning of the 21st century is considered. The reception of military clothing in the work of designers of the leading brands of the fashion industry (Versace, Valentino, Dolce & Gabbana, Prada, Salvatore Ferragamo, Ralph Lauren, etc.) was analyzed.

Practical significance. The material expands information about the development of the military style and its individual elements in historical retrospect.

Key words: military style, fashion industry, brand, modern fashion, camouflage, khaki, clothing design.

Надійшла до редакції 3.05.2024 р.

УДК 7.017.4: 687.553.2

ГРИМ І МАСКА ЯК ОБРАЗНІ КОНСТЕЛЯЦІЇ СУЧАСНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ МОДИ

Малярчук Катерина Геннадіївна – здобувач PhD спеціальності 022 «Дизайн»,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ,
<https://orcid.org/0000-0001-6993-1127>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.824>
maliarchukkateryna633@gmail.com

Стаття присвячена гриму і масці як образним констеляціям сучасних презентацій моди, одним із важливих складників модного образу. Наголошено, що у сучасній моді маска стала не лише популярною, а незамінним штрихом, ознакою модного образу. Відзначено, що грим і маска відіграють важливу роль в індустрії моди, допомагаючи покращити і трансформувати зовнішній вигляд моделей і втілити бачення дизайнера в життя на подіумі. На конкретних прикладах доведено, що вдалий модний ансамбль – це гармонійне поєднання одягу, аксесуарів і гриму, що є критерієм успіху ідеї дизайнера і відповідником тематиці колекції загалом. Підсумовано, що гримери відіграють ключову роль у покращенні враження від модного показу, а їхні «твори» не тільки розширюють бачення дизайнера, але й представляють нові концепції і техніки, стаючи візуальним маніфестом майбутніх тенденцій в індустрії краси.

Ключові слова: грим, маска, мода, покази мод, модний образ, констеляція.